

PHÂN BIỆT BIÊN DỊCH VÀ PHIÊN DỊCH

Dịch tiếng Anh sang tiếng Việt trở thành kỹ năng cần thiết đối với mỗi người chúng ta trong cuộc sống hằng ngày cũng như trong công việc. Hai cụm từ biên dịch và phiên dịch được nghe nhiều nhưng có thể bạn chưa phân biệt được 2 lĩnh vực này.

Đối với những người học về ngôn ngữ cũng giống như những ai làm việc với môi trường làm việc với người nước ngoài. Đặc biệt môi trường tiếng Anh là môi trường thông dụng nhất từ trước tới nay. Vì vậy, việc dịch tiếng Anh sang tiếng Việt hoặc ngược lại là điều mọi người thường gặp trong công việc cũng như trong cuộc sống hằng ngày. Tuy nhiên không phải ai cũng phân biệt được biên dịch và phiên dịch khác nhau như thế nào

Dịch thuật trong đời sống

Phiên dịch và biên dịch là hai vấn đề khác nhau của ngôn ngữ. Nhìn chung, về phiên dịch và biên dịch chỉ khác nhau về phương tiện là: phiên dịch viên thì nói bằng miệng còn biên dịch viên thì dùng văn bản dạng viết. Tất nhiên, cả hai lĩnh vực này không chỉ đòi hỏi sự đam mê và tình yêu với ngôn ngữ mà còn sự hiểu biết sâu rộng về ngôn ngữ đó.

1. Phiên dịch

Đối với phiên dịch, một thông dịch viên lại phải dịch cả xuôi lẫn ngược tại chỗ mà không cần sử dụng từ điển hay tài liệu tham khảo bổ sung nào khác. Người phiên dịch phải có khả năng nghe đồng thời và khả năng giải thích tốt. Phiên dịch cần xử lý và ghi nhớ lời của người nói đồng thời dịch sang ngôn ngữ mục tiêu trước đó 5-10 giây. Ngoài ra, người phiên dịch phải có kỹ năng nói trước công chúng tốt, khả năng trí tuệ để ngay lập tức biến đổi thành ngữ và giải thích cho người nghe có thể hiểu dễ dàng trong khoảng thời gian cho phép.

Yêu cầu đối với người phiên dịch viên là:

- Khả năng nghe và ghi nhớ tốt.

- Phải có kiến thức chung về chủ đề sẽ phải dịch.
- Hiểu cả hai nền văn hóa.
- Có vốn từ vựng nhiều đối với cả hai ngôn ngữ
- Kỹ thuật ghi chú tốt khi dịch xuôi (khả năng dịch tốc kí)
- Cách nắm bắt, xử lý nguồn thông tin để lọc ý chính. Phiên dịch về cơ bản chỉ đòi hỏi thông tin, không nhất thiết phải quá hay.

2. Biên dịch

Đối với biên dịch, quan trọng là người dịch có khả năng hiểu ngôn ngữ nguồn và văn hóa quốc gia của văn bản gốc đó. Và sử dụng từ điển chất lượng, nguồn tài liệu tham khảo tốt để hiểu một cách chính xác, rõ ràng ngôn ngữ mục tiêu. Đặc biệt là khi dịch các tài liệu về văn học thì lại cần người dịch phải có khả năng viết tốt, khả năng biểu đạt ngôn ngữ cao và chính xác. Tuy nhiên rất khó để một người có thể biên dịch tốt cả xuôi lẫn ngược một chủ đề, có những dịch giả chỉ giỏi dịch xuôi hoặc ngược lại.

Người biên dịch tốt cần có 4 kỹ năng sau:

- Năng lực ngoại ngữ: nhằm diễn đạt đầy đủ cả chính xác ý nghĩa văn bản gốc. Do đó năng lực ngoại ngữ phải chuẩn xác.
- Kiến thức chuyên môn: người biên dịch thì kiến thức chuyên môn về các lĩnh vực là yếu tố không thể thiếu. Ví dụ khi **dịch tiếng Anh sang tiếng Việt**, từ “administration” có thể dịch như là hành chính, chính trị, văn phòng, trong lĩnh vực y học lại dịch là liều lượng. Nếu không có lĩnh vực chuyên môn về y học thì không thể dịch được.
- Kỹ năng tra cứu: dù năng lực ngôn ngữ hay chuyên môn giỏi thì vẫn có những từ mà bạn không biết. Vì vậy, kỹ năng tra cứu là kỹ năng cần thiết đối với người biên dịch để có thể nắm được thông tin nhanh chóng mà còn bù đắp phần nhiều cho việc thiếu kiến thức.

– Năng lực biên dịch: đòi hỏi người dịch thuật cần phải trung thành với bản gốc và bản dịch phải có nội dung dễ hiểu nhất.

Thật sự thì việc dịch tiếng Anh sang tiếng Việt vừa đòi hỏi khả năng luyện tập mà còn trau dồi về kiến thức. phải luôn làm mới kiến thức và bổ sung nhiều từ vựng để đảm bảo công việc được tốt hơn. Nếu cảm thấy việc dịch tiếng Anh sang tiếng Việt khó khăn hoặc cần thời gian gấp bạn nên nhờ đến các công ty dịch thuật.

Cả biên dịch và phiên dịch là hai vấn đề liên quan chặt chẽ của ngôn ngữ trong lĩnh vực dịch thuật. Chúng có nhiệm vụ chuyển từ ngôn ngữ này sang ngôn ngữ khác.

Ngoài ra, biên dịch và phiên dịch đều không đòi hỏi sự đam mê ngôn ngữ nhưng lại cần sự hiểu biết sâu rộng về ngôn ngữ cũng như những kinh nghiệm đúc kết trong quá trình làm việc. Sự khác nhau giữa biên dịch và phiên dịch Biên dịch và thông dịch là 2 hình thức khác nhau và không thể hoán đổi cho nhau được khi cùng hoạt động trong lĩnh vực dịch thuật. Sau đây là bảng so sánh 4 điểm khác biệt cơ bản giữa chúng:

Bảng so sánh biên dịch và phiên dịch

Nội dung so sánh	Biên dịch	Phiên dịch
Phương pháp giao tiếp	Hình thức văn viết	Hình thức văn nói
Thời gian thực hiện	Có nhiều thời gian để đọc bản gốc trước khi thực hiện công việc. Hơn nữa, người biên dịch còn có thì giờ đối chiếu bản dịch với bản gốc để chỉnh sửa hợp lý...	Công việc mang tính tức thời nên phiên dịch viên phải thực hiện chuyển ngữ nhanh mà không có thời gian để chỉnh sửa, xem xét lại bản dịch như biên dịch.
Công cụ hỗ trợ	Sử dụng nhiều công cụ hỗ trợ khác nhau cho việc dịch thuật như từ điển, công cụ kiểm tra chính tả, bảng thuật ngữ...	Không có thời gian sử dụng nguồn hỗ trợ.
Tính chính xác	Do có thời gian lên kế hoạch dịch cũng như sử dụng các công cụ hỗ trợ nên biên dịch có độ chính xác cao hơn phiên dịch.	Phiên dịch viên không có thời gian lên kế hoạch và sử dụng nguồn hỗ trợ nên độ chính xác của bản dịch, thuật ngữ không được cao như biên dịch.
Sự trôi chảy	Sử dụng văn viết để chuyển ngữ và có nhiều thời gian hơn nên sự trôi chảy cao hơn phiên dịch.	Sự trôi chảy không được như biên dịch.
Số người tham gia	Có thể làm việc với nhiều	Làm việc độc lập không thể

công việc	người và chia sẻ công việc để thực hiện nhanh hơn.	làm theo nhóm.
-----------	--	----------------